

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο: **ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**
 Ημερομηνία: Παρασκευή, 26-03-2010
 Σελίδα: 9,10,11,12 (1 από 4)
 Μέγεθος: 3576 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 31550
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 9296001

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Βιβλία για τις πασχαλινές ημέρες

Από τους **Ελένη Σαραντίτη, Αλέξανδρο Στεργιόπουλο, Δημήτρη Δαλδάκη**

■ Απουλήλιου **Ερωκ και Ψυχή**
 απόδοση: Ζωή Βαλόση
 ζωγραφική: Φωτεινή Στεφανίδη
 σειρά: Λόγος Ερωτικός
 εκδ. Στεφανίδη, σ. 106, 12,50 €

Ο ρωμαίος συγγραφέας, ρήτορας, φιλόσοφος, μαθηματικός Απουλήσιος Λεύκιος ή Σοφιστής έζησε περίπου από το 125 έως το 180 μ.Χ. Καταγόταν από τη ρωμαϊκή επαρχία Μάδαυρα της Νουμιδίας (Β. Αφρική) και καθώς η οικογένειά του ήταν εύπορη και ο ίδιος εξαιρετικά φιλομαθής, απέκτησε ευρύτατη μόρφωση. Σπούδασε στην Καρχηδόνα και αργότερα στην Αθήνα Πλατωνική Φιλοσοφία. Απειρα ταξίδια του και επίσημη ή ενασχολήσή του με διάφορα μυστήρια αλλά και με τη μαγεία. Μάλιστα στο έργο του *Απολογία ή Περί μαγείας*, με ζωηρό, ευχάριστο τρόπο και ύφος χαριτωμένο υπερσπασίζεται τον εαυτό του όταν κατηγορείται ότι χρησιμοποιεί μαγικά μέσα για να παντρευτεί μια πλούσια χήρα. Άλλα έργα του: *Περί Πλάτωνος και των δογμάτων αυτού* και *Περί του δαιμονίου του Σωκράτους*.

Παιώνιοςτος έγινε με το ενδεκάτομο έργο του *Μεταμορφώσεις ή Ο Χρυσός Όνος* - το «μαλαματένιο γαϊδούρι», κατά την έκφραση του Σεφέρη. Έργο πλούσιο και τερπνό, μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες και σ' αυτό περιγράφονται οι περιπέτειες του ίδιου του Απουλήλιου, πλην εδώ ο ήρωάς του είναι άνθρωπος μεταμορφωμένος σε γαϊδάρη. Στο μυθιστόρημα παρεμβάλλονται δεκαεφτά αυτοτελή επεισόδια, με ωραιότερο και γνωστότερο εκείνο που θυμίζει τον *Φαίδρο* και το *Συμπόσιο* του Πλάτωνα και όπου περιγράφονται η Ένωση, ο Χωρισμός και η Επανένωση της Ψυχής και του Ερωτα. Το εξαιρετικό αυτό παραμύθι, με αντιλαλους πανάρχαιων ελληνικών λαϊκών μύθων, βασισμένο σε παλαιότερο ελληνικό έργο, ενέπνευσε καλλιτέχνες, όπως ο Ραφαήλ, ο δε συγγραφέας του θεωρήθηκε άνθρωπος που αναζητά παντού, ιδίως στην περιπέτεια, τη χαρά της ζωής.

Το παραμύθι της Ψυχής εντύχη στην παρούσα έκδοση. Τόσο η απόδοσή και οι σημειώσεις της Ζωής Βαλόση όσο και η θαυμαστή εικονογράφηση της Φωτεινής Στεφανίδη μαρτυρούν τον σεβασμό των δύο καλλιτεχνικών στο σπουδαίο αυτό έργο, τον μύθο που κατέβηκαν ως την ολοκληρωσή του, αλλά και τη σπάνια εκείνη αίσθηση της ευφορίας που κατακλύζει τον προκειμένου άνθρωπο όταν πλησιάζει έργο τόσο ευφραντικό.

Λοιπόν: *Κάποτε, σε μια μακρινή χώρα, ζούσαν ένας βασιλιάς και μια βασίλισσα με τις τρεις θυγατέρες τους, που ήταν και οι τρεις πεντάμορφες. Για τις δύο μεγαλύτερες, όπως παίνεμα κι αν έλεγες, τους ταίριαζε μια η τρίτη, η μικρότερη, είχε τέτοια ομορφιά που λόγια δεν υπήρχαν για να την περιγράψουν, και λέξεις δεν βρίσκονταν για να την εκφράσουν τον θαυμασμό που γεννούσε η θωριά της... αρχίζει το παραμύθι με την πλούσια, πολυχρωμή γλώσσα της η Ζωή Βαλόση. Αυτή η μικρή όμως λατρεύει τόσο από τον λαό, απέκτησε τέτοια φήμη για το κάλλος της ώστε τα ιερά της Αφροδίτης εγκαταλείφθηκαν, καθώς όλοι έτρεχαν να προσκυνήσουν και να τιμήσουν μια κοινή θνητή, την ηρωική Ψυχή. Μέχρι που η Αφροδίτη αναγκάστηκε: «Ορίστε μαζί Εγώ, η πανάρχαια μήτρα κάθε στοιχείου, εγώ η τροφός ολόκληρης της οικονομίας...» και κάλεσε το παιδί της το φτερωτό, τον Ερμή τον ανέμελο και ανεύθυνον κοκοροθήμιον: «Κάνε αυτή την παρθένα να ερωτευτεί τον χειρότερο άντρα του κόσμου...».*

«Γενομένης δε ώρας έκτης σκότος εγένετο εφ' όλην την γην έως ώρας ενάτης· και τη ώρα τη ενάτη εβόησεν ο Ιησούς φωνή μεγάλη λέγων· *Ελωί Ελωί, λιμά σαβαχθανί: ο έστι μεδερμηνευόμενον, ο Θεός μου ο Θεός μου, εις τι με εγκατέλιπες; ...και εισελθούσαι εις το μνημείον είδον νεανίσκον καθήμενον εν τοις δεξιόις, περιβεβλημένον στολήν λευκήν, και εξεθαμβήθησαν. ο δε λέγει αυτοίς· μη εκθαμβείσθε· Ιησούν ζητείτε τον Ναζαρηνόν τον εσταυρωμένον· ηγήρηθ, ουκ έστιν ώδε· ιδε ο τόπος όπου έθηκαν αυτόν».*

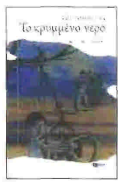

Το Κατά Μάρκον

Ιστορία αγάπης και τρυφερότητας, πίστης και απόλαυσης, αδελφικής ζήλιας και μοχθηρίας, παραμύθι με πλάσματα μαγικά, παλάτια χρυσαφένια και αφοσίωση, αθέτητη υποσχόσεων, μετανιωμούς και κατατρεγμούς, χωρισμό, απόλεια και απελπισία. Στο τέλος, η νίκη. Η νίκη της αγάπης. Της ζωής. Του έρωτα. Πάρε, Ψυχή, της μιλά ο βασιλιάς θεών και ανθρώπων προσφέροντάς της μια κούπα αμβροσία, και γίνε αδνάτη. Ο Έρωτας ποτέ δεν θα σ' αφήσει, θα τον έχεις πάντα δικό σου, κι ο γάμος σας θα κρατήσει αιώνια! Από τα βιβλία που μόνον ευφρονούν και απόλαυσης προσφέρουν. Και γλυκούς ήχους και ευωδιές από την απέραντη, πέρα από εμάς ζωή.

■ Λίλη Λαμπρέλλη
Το κρυμμένο νερό
 ζωγραφίες: Φωτεινή Στεφανίδη
 εκδ. Πατάκη, σ. 30, 14,50 €

Η αφηγήτρια παραμυθιών και συγγραφέας Λίλη Λαμπρέλλη με το *Κρυμμένο νερό* που μόλις κυκλοφόρησε, συμπύκνωσε τις πολύχρονες εμπειρίες της, τις γνώσεις και την αγάπη της στο παραμύθι, και πρόσφερε στα παιδιά μία ιστορία που μοιάζει σαν να έρχεται κατευθείαν απ' όλη την καρδιά των αρχαίων λαών, ένα από τα «μαγικά» λεγόμενα παραμύθια, καθώς σε αυτό κυριαρχεί το υπερφυσικό στοιχείο. «Παραμυθιές της ήταν στην αρχαιότητα αυτές που έδινε παρηγοριά», γράφει κάπου η γνωστή παραμυθού. Μα και το «Κρυμμένο νερό» για παρηγορία μιλά. Και για άπειρη καλοσύνη. Είχε πέσει, λέει, στα πολύ μακρινά χρόνια, μεγάλη ξηρασία στη Γη. Δέντρα και χώμα, άνθρωποι και ζώα ψυχόσαν βαρυσταντικά. Και ο αέρας, καιρός, να μη δροσίζει τους ανθρώπους που φλέγονταν και τα παιδιά που υπέφεραν. Ένα από αυτά τα ψιφασμένα παιδιά, ένα αγόρι, είπε να αφήσει την αγυροκαλύβα του ασημέρωτα και να κατευθυνθεί προς το δάσος, μήπως, και βρει λίγη δροσιά στην πρωινή υγρασία. Με το φεγγάρι να τον ακολουθεί, ο μικρούλης περπάτησε πάνω στα ξερά κλαδιά που θρυμματίζονταν στο πέρασμά του, στο χώμα που στέναζε και όταν έφτασε πλάι στα δέντρα, διάλεξε το πλατύτερο φύλλο, το έκανε χωνί και άρχισε να συγκεντρώνει μέσα του κάθε υγρή ανάσα από τα κλαδιά και τα βλαστάδια, έως ότου μάζεψε λίγες σταγόνας από το πολυπόθητο νερό. Όμως ξαφνικά, τη στιγμή που ετοιμαζόταν να δροσίσει τα ξεραμένα χείλη του, ένα φίδι ξετροβόλαε εμπρός του - τρώμαε και κραυγάζει ο μικρός, αλλά το φίδι, μιλώντας εξασθενημένα: «Μη φοβάσαι, δεν

μπορώ να σου κάνω κακό. Ούτε και θα 'θελα. Γιατί τούτη είναι η στερνή μου ώρα. Χάνομαι από τη δίψα. Μουάχα, σε παρακαλώ, αν με λυπόσαι, πάρε μια πέτρα και λιώσε με, να μην υποφέρω άλλο», είπε στο παιδί, το οποίο ευδόξως έσκυψε και του πρόσφερε το νερό του. Κι ήπιε αχόρταγα το φίδι. Και μετά κοίταξε το παιδί, κοιτάχτηκαν, «και η ματιά τους γέμισε από τη χαρά της φιλίας». «Τι μπορώ να κάνω για σένα;» ρώτησε το φίδι. Και το αγόρι «Νερό θα 'θελα. Για μένα, για σένα, για τους δικούς μου. Νερό για το χωριό». Και η σοφή κουκούβα για που είδες τα πάντα, συγκαταίχθηκε και αποφάσισε να βοηθήσει. Είχε πράγματα να τους πει μυστικά αρχαία του νερού· και αλήθειες για τα πλάσματά του που ζούσαν πέρα από τον χρόνο, που οι θνητοί τα λήθρευαν και τα ονόμαζαν νύμφες του νερού και ζούσαν αρμονικά μαζί τους. Εως ότου οι δυνάμεις της φωτιάς έδιωξαν μακριά τις νεράιδες, που τραγικές κρύφτηκαν κάτω από το χώμα με τα ποτάμια, τα ρυάκια, τις πηγές.

Τα δύο ανόμοια, αγαθά και αγαπημένα πλάσματα, παιδί και φίδι, περπάτησαν και περπάτησαν για να συναντήσουν τις νεράιδες, μα στον δρόμο όλο έσκυβαν, μήπως ακούσουν την ανάσα του νερού. Κι έσκαβαν. Κι έσκαβαν. Τέλος, το φίδι προσφέρθηκε να θυσιαστεί όταν το νερό, για να δώσει ζωή, ζήτησε ζωή. Ωστόσο το νερό μετάνιωσε και το έστειλε πίσω, στην επιφάνεια της γης, για να αγκαλιάσει τον φίλο του να αρχίσουν τις χαρές μαζί, αφού το νερό χάριστηκε ξανά στους ψιφασμένους. Η ελπίδα είναι τα παιδιά. Και η φιλία, μια δύναμη ανέλιπτη, τελειώνει το παραμύθι της αγάπης και της έγνοιας για τη φύση της Λίλης Λαμπρέλλη. Να υπογραμμίσουμε πόσο ωραίο, ποιητικό και συμπυκνωμένο είναι εδώ ο λόγος της συγγραφέως, πόσο όμορφες και φυσικές δείχνουν οι σχέσεις ανθρώπων, ζώων και όντων υπερφυσικών και τι υπέροχες -όπως πάντα- είναι οι ζωγραφίες της Φωτεινής Στεφανίδη. Σημ: Αυτές τις μέρες κυκλοφόρησε (εκδόσεις Πατάκη ομοίως) ένα ακόμη έργο της Λίλης Λαμπρέλλη - μας αφορά. «Λόγος ευθραυστος και αθάνατος. Προσέγγιση στην τέχνη της αφήγησης και στην αθέατη πλευρά των μαγικών παραμυθιών».

■ Αλ. Παπαδιαμάντης, Ζ. Παπαντωνίου, Αλ. Μωραϊτίδης, Α. Καρκαβίτσας
Πασχαλινά διηγήματα
 εκδόσεις Αρμός, σ. 102, 14,07 €
 Για τις μνήμες των ημερών, για την κατάνυξη ή την ευλάβεια, για ένα ανεπαίσθητο αλλά εκστατικό πλησίασμα στο νόημα του Θεού Δράματος για τις ευωδιές που πλημμυρίζουν τον τόπο τέτοιον καιρό, για τα φτερουγίσματα, για τον ήλιο που αργοπορεί τώρα να μας αφήσει, για μια άνοιξη «θαθά από του αίματος του δικαίου», διαβάζουμε ξανά και ουσιοτούμε στους νέους, μα και στους ενηλικούς, τον αισθητι-

κότατο τόμο με τα Πασχαλινά διηγήματα, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Αρμός, με τις εικόνες του Γιώργου Κόρδη. Όπως δε αναφέρεται στο προλογικό σημείωμα: «Αυτή τη βιομένη χαρά της Αναστάσεως αντικατοπτρίζουν ποικιλοτρόπως τα πασχαλινά διηγήματα που συγκεντρώθηκαν στον ανά χειράς τόμο. Τα διηγήματα αυτά, αν και επέλεξε ασφαλώς με εικαστικά κριτήρια ο Γ. Κόρδης, ωστόσο είναι -εξ απήψεως λογοτεχνικών αρετών- κορυφαία πασχαλινά διηγήματα της νεοελληνικής γραμματείας».

Και είναι, πράγματι. Πρόκειται για διηγήματα των Παπαδιαμάντη, Παπαντωνίου, Μωραϊτίδη και Καρκαβίτσα, οι οποίοι, καθένας με τον τρόπο του βέβαια, μεταφέρουν την «καλή είδηση», τη βεβαιότητα της ζωής. Τα διηγημάτά τους, έξι τον αριθμό. Κι έχουμε τρία διηγήματα από τον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, τα *Εξοχική Λαμπρή*, *Παιδική Πασχαλιά* και *Χωρίς στεφάνι*, του Αλεξάνδρου Μωραϊτίδη -εξάδελφους του Παπαδιαμάντη και από οικογένεια κληρικών και αυτός και φύση βαθιά θρησκευτική- το *Αρατε πύλας*, ενώ Η αδερφή του Νυμφίου είναι διήγημα που έγραψε ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου (εκδ. 1927). Τέλος, το διήγημα *Πειράγματα* γράφτηκε από τον Ανδρέα Καρκαβίτσα, ο οποίος θεωρείται ο κύριος εκπρόσωπος του ηθρογραφικού διηγηματος μετά τον Παπαδιαμάντη. Εδώ θα πρέπει να θυμηθούμε ότι ο Παπαδιαμάντης ποτέ δεν είδε τα διηγημάτα του τυπωμένα σε βιβλία, παρά τις προσπάθειες που έγιναν.

Γλυκεία Πασχαλιά! Η μήτηρ της χαράς! Γλυκεία μήτηρ! Της Πασχαλιάς η ενσάρκωσις! γράφει στην *Παιδική Πασχαλιά* ο σεπτός Σκιασθίδης. Και στην *Εξοχική Λαμπρή*: *Ηναφαν τας λαμπάδας κ' εβήλθον όλοι εις το υπάιθρον'ν ακουόσαι την Ανάστασιν. Ήλικειαν και κατανοκτικήν Ανάστασιν εν μέσσω των ανδόντων δένδρων, υπό ελαφράς άβρας σεοιόμενων ευωδιών θαμνών και των λευκών ανθέων της αγραμπελιάς, «μείγε οδοιραντε άυ printemps».* Ουτως, «Η μαγαεία του Παπαδιαμάντη». (Ελύτης, 1974)

■ Χάρτιμουτ Λέπιν
Αθήνα - Η γέννηση της Δημοκρατίας
 ζωγραφίες: Μίρκο Ράτκε
 σειρά: Στα σταυροδρόμια της ιστορίας
 εκδόσεις Πατάκη, σ. 50, 10,90 €
 «Το πολιτεύμα μας δεν έχει τίποτε να ζητήσει από τους νόμους των άλλων· όχι μόνο δεν τους μιμούμαστε, αντίθετα, εμείς αποτελούμε παράδειγμα γι' αυτούς».

Θουκυδίδης, *Ιστορία*, Επιστάθιος του Περικλή, περίπου 400 π.Χ.
 Δεν είναι ακριβώς γνωστό πότε πρωτοκατοικήθηκε η Αθήνα, γίνονται στον μύθο τα πρώτα ίχνη ζωής. Είναι βέβαιο όμως ότι προτού εμφανιστούν οι Έλληνες, την κατοίκησαν διάφορα βαρβαρικά φύλα, με ξεχωριστούς ανάμεσα στους τους Πελασγούς. Σ' αυτούς, υποστηρίζεται, πρέπει να αποδοθούν τα παλαιότερα τείχη της Ακρόπολης, τα γνωστά «Κυκλωπεία», πάμπολα πανάρχαια ιερά και τα ονόματα των ποταμών και των βουνών της Αττικής, όπως λ.χ. Λυκαβηττός, Υμηττός, Ιλισός κ.ά. Στους σκοτεινούς, μακρινούς εκείνους χρόνους παρουσιάζεται αίφνης (στα μέσα της δεύτερης χιλιετίας) ο Κέρκρολης, η πρώτη ιστορική μορφή της Αθήνας. Αυτός θεωρείται και ο ιδρυτής της. Οι διάδοχοί του συνέβαλαν στην πρόοδο της πό-

Συνέχεια στη σελ. 10